

De stora fönsterna
passar till huset
– både utvändigt
och invändigt.

Fönster från golv till tak ger **MER LJUS I Huset**

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

Du måste vara noga vid mätningen och så krävs det en medhjälpare för att sätta in stora fönster.

LÄTT

SVÅRT

TIDSÅTGÅNG

2-3 helger.

PRIS

Ca 30.000 kr för material. Hyra av eventuella maskiner tillkommer.

Innan du sätter igång

Vänta med att såga hål i väggen tills fönsterna har levererats

Det ska vara ca 1,5 cm luft runt om fönsterna, och det är väldigt förargligt att få hem fönster som är 1 cm för breda eller 5 cm för smala. Mät därför och beställ först. Tänk för övrigt på att det kan vara lång leveranstid.

Ta bort väggmaterial på insidan innan du mäter

Då kan du se hur ytterväggen är konstruerad och om det t ex finns regler att ta hänsyn till. Om de står med relativt stort avstånd kan du kanske sätta fönsterna mellan, så slipper du bygga om hela väggen.

Kolla om väggen är bärande

Om så är fallet måste vägg och tak stöttas ordentligt innan du sätter sågen i väggen. Innan fönsterna sätts i måste du dessutom förstärka väggen med en bjälke, tegelbalk eller liknande, som leder bort belastningen av taket från fönsterna och ner i ytterväggen.

OBS! Om du tvivlar det minsta, få då en sakkunnig att göra en bedömning. Risken är att din försäkring inte täcker eventuella skador om du gör fel.

Det är helt galet hur stor skillnad det blir på ett hus där det sätts in ett par extra fönster. Den här tråkiga, grå husgaveln blev **lättare och mer levande att titta på, samtidigt som vardagsrummet fick ett fantastiskt ljusinsläpp**. Resultatet är värt allt jobb.

Att få trädgården närmare vardagsrummet tillsammans med mycket ljus, är en dröm för de flesta av oss här på de nordliga breddgraderna. Och med stora fönsterpartier från golv till tak kan du komma mycket närmare din dröm.

Här kan du se hur vi sätter in två fönster på 70 x 210 cm respektive 120 x 210 cm. Det var den bästa lösningen för det här huset, där det redan fanns en terrassdörr ut mot trädgården – annars hade vi valt en dörr och ett fönster istället.

Monteringsarbetet kan du göra på ett par helger, om du anlitar en medhjälpare till det tunga arbetet.

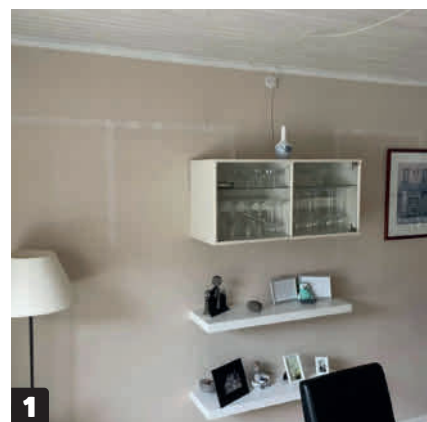
Resultatet talar för sig själv. Det kommer in massor av ljus i vardagsrummet, och utvändigt bryts nu den tråkiga, grå gaveln av med de två stora fönsterna. □

Placering och storlek

Det här huset består av en murad yttervägg med en gipsklädd reglad trästomme på insidan.

Väggen är inte bärande, så vi slipper stötta den och mura in en tegelbalk utan kan nöja oss med att såga i gipsväggen för att ta reda på exakt var de stående reglarna befinner sig.

Lyckligtvis är avståndet mellan reglarna så stort att vi inte behöver ändra träkonstruktionen så mycket.

Maskeringstejp är perfekt när man ska markera på en vägg. Istället för tusch markerar vi fönsterna på väggen med tejp. Det är mycket enklare att arbeta med och flytta runt.

Borra hål genom väggen från utsidan

så att du kan se hur höga fönsterna maximalt kan vara. Använd ett 50 cm långt borr. Det ska användas även när du vid ett senare tillfälle ska såga hål i väggen.

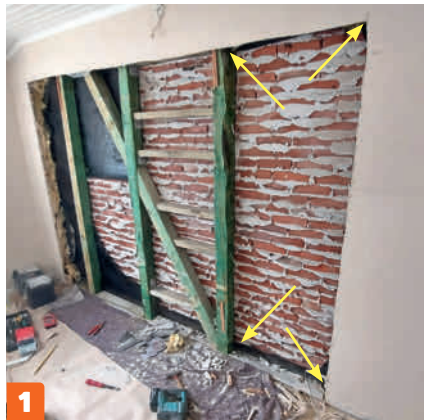
Insidan av väggen har blottlagts där fönsterna ska sitta. Gipsskivorna är det enklast att skära i med en hobbykniv. Undvik att använda en sticksåg, eftersom det kan dölja sig elledningar eller vattenrör inne i väggen.

Såga hål i väggen

Det smutsar ner något våldsamt att såga i tegel (och betong för den delen). Vill du minska dammet kan du hyra en såg som tillför vatten som kan binda dammet.

Du kan också använda en större skiva, så att du kan såga igenom direkt. Vi måste ta den sista centimetern tegel med tigersågen och ett specialblad.

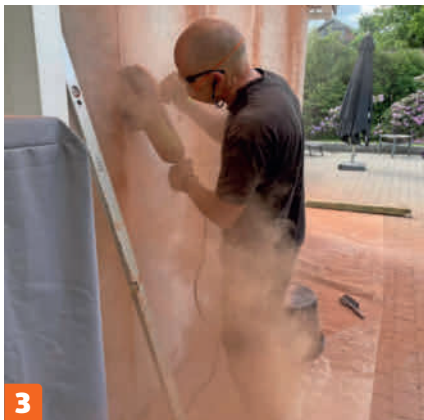
Se till att täcka över ordentligt inomhus – tegeldammet letar sig in i alla husets rum.

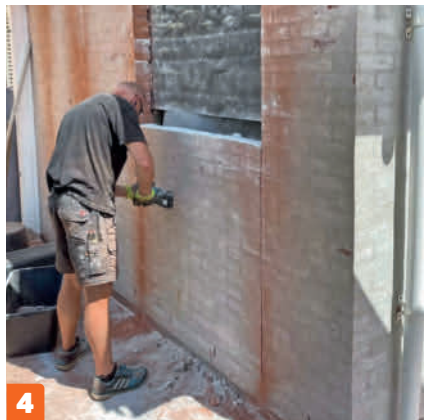
1 Fönsterhålens placering markeras inifrån. Borra inifrån och ut i hörnen på fönsterhålen. Kom ihåg att lägga till 3 cm på höjden och bredden, så att det blir 1,5 cm fog runt om.

2 Hålen sågas. Med en stor betongsåg med diamantkapskiva går det hyfsat lätt att såga ut hålen. Markera från markeringshål till markeringshål och såga 5-6 mm djupa spår längs strecken.

3 Följ spåren och såga igenom. Om skivan går rakt igenom, såga då bara ut en tredjedel åt gången, så att det hela inte välter ut i huvudet på dig. Såga, ta bort sten och fortsätt sedan med nästa tredjedel.

4 Här sågar vi sedan med tigersågen eftersom skivan på betongsågen inte nådde hela vägen igenom. Även här sågar vi bort bara lite åt gången med tanke på säkerheten.

5 Det första hålet är klart. Hålet har sågats och tegelstenarna är borta. Den mörka gavlenn har blivit röd av tegeldamm. Det kunde vi undvikit med en vattenkyld såg.

MATERIAL

- 3-glasfönster, 70 x 210 cm och 120 x 210 cm
- 7,5 x 152 mm betong-/karmskruv
- 2 x 6 cm drevremsa
- Murbruk
- Fogbruk

SPECIALVERKTYG

- 50 cm borrar
- Betongsåg med diamantkapskiva
- Tigersåg med blad för tegel
- 6 winbags
- Eventuellt vakuumsugkoppar
- Långt och kort vattenpass
- Fogslev

6 Sidorna putsas så att de blir snörrika och ev sågspår döljs. Tröskeln putsas så att den lutar lätt utåt.

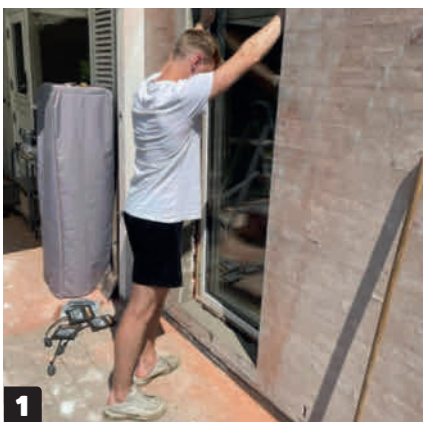
Kanterna jämnas till. Först "knäcks" de vassa tegelkanterna med en bit av en tegelsten som dras upp och ner längs kanterna. Därefter putsas alla sidor med murbruk. Det är mycket lättare att göra det innan fönsterna sätts i, och det har hårdnat till nästa dag.

Montering av fönster

Vid monteringen måste ni vara två personer. 3-glasfönster väger 30 kg per kvadratmeter, och våra två fönster väger 46 respektive 76 kg.

Sugkoppar för glas kommer också vara till stor hjälp när fönsterna ska lyftas och sättas på plats.

Du kan palla upp fönsterna på plastkilar eller träkilar, men enklast är att använda uppblåsbara kilar, så kallade winbags. De är superenkla att justera så att fönstret hamnar exakt i lod och våg innan det skruvas fast.

1

Sätt fönstret på plats. Se till att det står en person inne i huset, som kan hålla fönstret så att det inte välter. De stora fönsterna är ganska otympliga, så det är optimalt om ni är tre personer som gör jobbet.

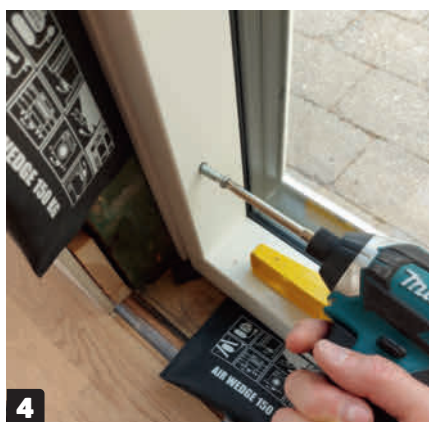
2

Från insidan sätts winbags på plats längs fönstret – två nederst och två på varje sida, uppe och nere. Sedan ska de blåsas upp och justeras tills fönstrets undersida är vågrät och sidorna lodräta åt båda hållen.

3

Winbagarna finjusteras innan hål borrar genom karmen och in i väggen. Här borrar vi med ett 6 mm träborr följt av ett 6 mm stenborr. Karmskruvarna är 7,5 mm tjocka och borrar sig fast i väggen.

4

Karmskruvarna monteras. 3 skruvar sätts på varje sida och 1-2 skruvar överst, och skruvarna skruvas ända in. De har inte något egentligt huvud, så de försvinner in i karmen och täcks med ett plastlock.

5

Fönsterna sitter nu där de ska och allt är klart för isolering. Insidan av väggen är inte färdig, så det enklaste är att stoppa drevremsa i fogarna från insidan.

Specialverktyg

Ska du ge dig på ett fönsterprojekt, fundera då på dessa tre hjälpmedel. De besparar dig både tid och möda.

WINBAGS

För uppklossning av de stora fönsterna väljer vi bort traditionella kilar, som är besvärliga att arbeta med vid finjustering. Istället använder vi uppblåsbara kuddar, så kallade winbags, som kan köpas på byggmarknaden. Kostar från ca 150 kronor per styck.

BETONGSKÄRARE

Hyr en kraftfull cirkelsåg med en stor diamantklinga som kan såga rakt genom väggen. Se till att den kan kopplas till vatten som både kylvr kapskivan och binder dammet. Det sparar in många timmars rengöring. Går att hyra för några hundra kronor och att köpa för några tusen.

SPECIALBLAD TILL TIGERSÅG

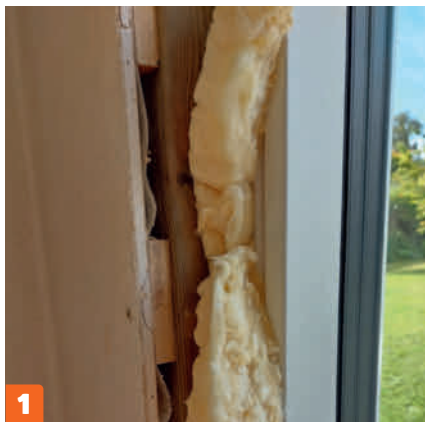
När sågens blad inte når genom väggen måste de sista centimeterna klaras av med en tigersåg och ett specialblad från t ex Bosch (S 1243M), som är till för tegel. Kostar ca 500 kr.

Isolering och fog

Fogarna runt fönsterna ska hålla vatten borta från husets konstruktion, men ska samtidigt låta fukt som kommer från insidan passera ut. Därför gör vi en traditionell fog som kan andas.

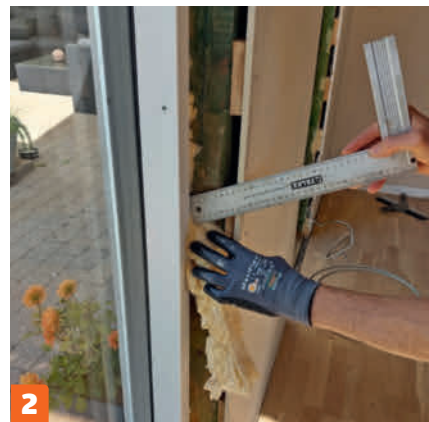
Den byggs upp med drevremsa av mineralull i mellanrummet och en fog av bruk utanpå.

En del väljer att fylla fogen med en bottningslist av plast med byggsilikon utanpå, men den kan inte andas, det är inte enklare och den kan inte lagas senare, som fogen av murbruk kan.

1

Fogarna stoppas med mineralull. Du kan mycket väl återanvända isoleringen från den gamla väggen, men du slipper skära upp den i strimlor om du köper så kallad drevremsa på rulle som här.

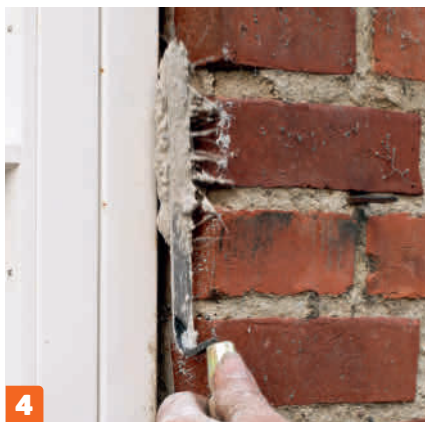
2

Isoleringen stoppas in, men inte för hårt. Använd en linjal eller som här en vinkelhake. Isoleringen ska kännas fast men inte vara för hårt packad, då försvinner isoleringsförmågan.

3

Gipsväggen byggs upp igen. Mineralullsskivor läggs in i väggen och ångspärr sätts upp. Utanpå ångspärren skruvas upp gipsskivor och skarvarna spacklas.

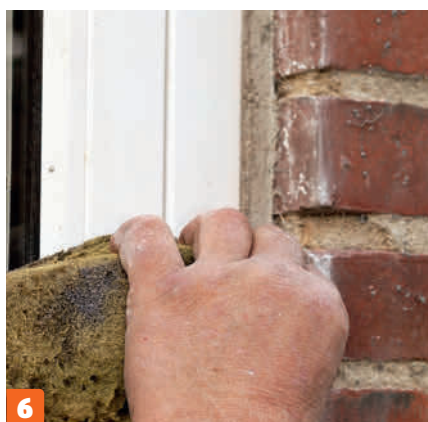
4

De utvändiga fogarna fylls med bruk. Det är också möjligt (och lite enklare) att använda expanderande fogband som köps på rulle. Men väljer du att foga med murbruk, använd då ett färdigblandat torrbruk.

5

Bruket fylls i fogarna. När torrbruket har blandats med vatten, stoppas det i fogarna med en fogslev som är lika bred som fogen. Tryck in fogen och jämna till med fogsleven.

6

Överflödigt bruk tas bort med en våt trasa. Du kan inte undvika att lite bruk hamnar fel, men bara du tar bort bruket innan den torkar har ingen skada skett.

7

Välj rätt bruk. Det bruk som valts här blir vitare när det torkat än husets puts. Om huset inte ska målas efteråt, kan det vara en bra idé att först göra ett par putsprov, så att du vet resultatet.

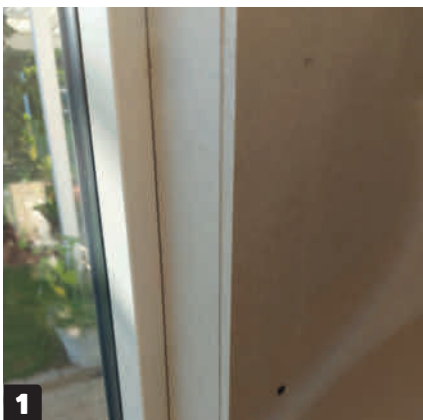
Dörrhålets nederkant bör luta lätt utåt, så att regnvatten kan rinna av.

Montering av fönstersmyg

De invändiga smygarna kläs med gips så att man inte kan se där det har sågats hål i väggen.

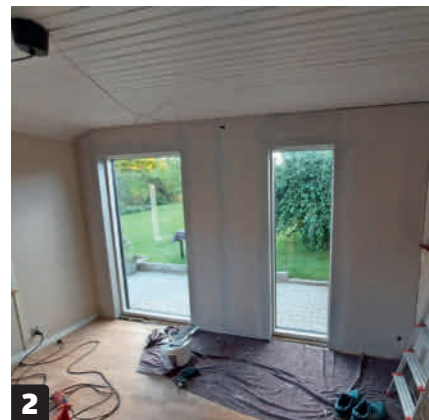
Hörnen på skivorna är inte så starka, så de förstärks med hörnskydd. I det här fallet använder vi hörnprofiler av metall som skruvas på och spacklas över ett par gånger.

Till slut sätter vi glasfilt på väggar och i fönstersmyg, och alltihop målas.

1

Smygarna görs färdiga med gipsskivor och hörnprofiler, innan de spacklas och det hela kläs med glasfilt och målas. Hörnskydd finns i metall som skruvas på, och i ett självhäftande plastmaterial.

2

Väggen är nästan färdig. Alla skarvar har spacklats och förstärkts med hörnskydd eller armeringsremsa. Utanpå kläs med filt. Det enda som saknas är 2-3 lager färg och fönsterbräda där nere.

3

Hålen i golvet ska naturligtvis täppas igen. Vi väljer trälistor som målas i samma färg som fönstersmygarna.

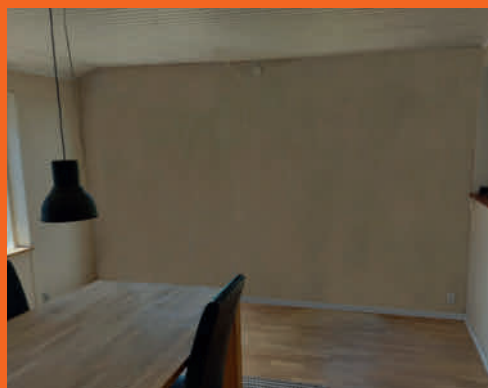
4

Fönsterbrädorna kapas och målas innan de monteras. Om de inte ska kunna tas av är det enklast att fästa dem med montagelim. Det sitter efter några minuter – och det håller.

5

Fönsterbrädorna är på plats och det avslutas med en kvartslist i samma träslag som golvet. Listen spikas eller limmas fast antingen i golvet eller i fönsterbrädan – inte i båda, då spricker listen med tiden.

FÖRE: Rummet var väldigt mörkt med fönster bara på den ena väggen.

EFTER: De stora fönsterna ger mycket ljus och "släpper in trädgården i rummet".

